

‘ĀPO’ORA’A FA’ATEREHAU PARAU FA’ATA’ARA’A

Mahana toru 22 no tetepa 2022

‘Ua putuputu te ‘Āpo’ora’a Fa’aterehau i teie mahana toru. Teie te mau pu’e parau tā na i ha’amana :

-VP-	2
• Tauī haereraa 'i te mau PGA 'a te mau 'oire 'o Arue, Nuku Hiva 'e Ua Pou.....	2
• Piti taiete tivira 'āpī nō te patu 'i te mau nohoraa māmā mai 'ite-au-hia 'e te 'Apooraahau.....	2
-MEF-	3
• Tarifa 'o te mau mōrī 'i te 1 'o atopa 2022.....	3
• Toparaa 'o te faito huihuiraa moni nō te pāruru ma'i 'e te 'afata 'a te mau rave 'ohipa mai te 1 atu 'o atopa 2022.....	3
-MAF-	4
• Moni tauturu nō te faatupuraa 'ohipa 'a te ILM 'e te EPHE.....	4
-MEA-	4
• Moni tauturu 'i te mau fare haapiiraa + CNAM.....	4
-MSP-	5
• Moni tauturu nō te mau arata'iraa 'ohipa arai.....	5
-MTS-	5
• Ture Fenua nō te faanahonaho 'i te pu'etau 'ohipa.....	5
• Ture Fenua nō te tā 'api rorouiraraa 'i te parau peeraa moni 'ohipa.....	7
• Haamaraaraa moni 'ava'e SMIG 'e 2,44.....	7
• Tapura 'o te mau toro'a paruruhia nō te taata fenua.....	9
-MJP-	10
• Moni tauturu nā te mau taatiraa tu'aro.....	10

-VP-

Tauī haereraa 'i te mau PGA 'a te mau 'oire 'o Arue, Nuku Hiva 'e Ua Pou

Te tarena faanahoraa fenua 'a Porinetia (SAGE), haamanahia 'i te 24 'o atete 2020, faaāuhia te faaheporaa 'i te mau 'oire hau atu 'i te 1000 taata 'ia fatu 'i te hô'ê tarena 'āmui faanahoraa (PGA) 'e tu'ati 'i te SAGE.

Nô reira, mai tō na manaraa mai, 'ia au 'i te parau huri'ea 'a te mau 'apooraa 'oire, 'ua faaoti te 'Apooraahau 'e fārii 'i te PGA tauihia 'a Mahina, te haamataraa tapura 'ohipa 'a Faaa, 'e te hi'o faahouraa 'i te PGA 'a te mau 'oire 'o Papeete 'e Pirae.

Nâ te Faatereraa 'o te mau paturaa (DCA 'e pairati 'i teie tapura 'ohipa 'o te mau PGA tu'ati 'e te SAGE, 'ohipa 'āmui 'e te pū faanahoraa fenua *Opua* faati'ahia mai na nô teie tarena 'ohia. Nô te reira 'i fariihia ai nau 'oire 'e 3 'ia tauī rii 'i tã râtou PGA : 'o Arue, Nuku Hiva 'e Ua Pou.

Nô 'Arue, 'ua faauehia mai na 'ia rave 'i te mau matuturaa mâ te 'ire 'e tia 'i 'ia hope mai te mau faaotiraa. Nô te reira, 'i teie â mahana, 'o te tarena arata'i faanahoraa fenua haamauhia 'i 1965 te rēni nô te mau faaueraa 'o te paturaa te ravehia nô Arue. Nâ roto 'i te faaotiraa mana 'a te 'apooraa 'oire 'i te 19 'o atopa 2021, 'ua haapâpū 'o Arue 'i tō na hinaaro 'e fatu 'i te parau faanahoraa fenua 'e te ani nei 'ia haamata te mau mātuturaa nô te faati'a 'i te PGA a te 'oire. Te mau fâ 'i roto 'i teie faaotiraa 'a te 'apooraa 'oire 'ua pâpū 'e tei roto 'i te nuuraa fenua 'a te 'oire ia au 'i te hi'opo'araa, nô te vitiviti 'o te parareraa 'o te mau paturaa 'i roto 'i te 'oire tupu ato'a mai ai te mau fifi nô te îti 'o te moihaa faatureraa.

Nô Nuku Hiva, 'ua tauī rii hia mai na te PGA 'i 2016 ra. Teie noa râ ho'i, taa'ê atu te tai'oraa 'a te SAGE, 'ua hinaaro te 'oire 'e tauī rii atu â 'i te mau fenua faataahia, nô te faaapu, 'e 'i ni'a 'i te tahi atu mau tuhaa nô te mau paturaa. Teie tauiraa PGA 'o te 'oomo ato'ahia te mau fenua faaherehere, 'ohipa 'e ravehia nei 'i Matuita nô te mau vâhi 'ihipapa pâruru 'a te Unesco.

Nô Ua Pou, faati'ahia mai na tã na PGA 'i 2007 'e 'aore â 'i tauī haerehia. Taa'ê atu 'i te reira 'o te fifi nô te faataaraa 'a te Unesco 'o tei tu'ati 'e tei faaotihia nô Nuku Hiva, 'e rave rahi tumu titauhia ai hô'ê hi'o faahouraa, taa'ê atu 'i tei tai'ohia 'e te SAGE, mai te mau vâhi hi'opo'a 'âpîhia, te faa'ohieraa 'i te mau tuhaa nô te mau paturaa, 'aore râ te faanahoraa 'i te faahoturaa 'i roto 'i te mau oo'â 'e te mau faa.

Nô teie mau tumu 'ua faaoti te 'Apooraahau 'ia haamatahia te mātuturaa PGA 'o Arue, Nuku Hiva 'e Ua Pou.

Piti taiete tivira 'âpî nô te patu 'i te mau nohoraa māmâ mai 'ite-au-hia 'e te 'Apooraahau

'Ua hi'opo'a te 'Apooraahau, 'i te mau aniraa haamanaraa 'i te mau taiete tivira 'ei taiete patu nohoraa totiare (OPLS) te nau taiete nei JCL 'e OBTP.

'E parau faati'a 'o tei haamauhia 'i 2016, 'ia nehenehe 'i te mau taiete tivira 'o te fenua nei 'ia ô ato'a 'i roto 'i te mau tauturu 'a te fenua nô te patu 'i te mau fare tarahu 'e te faaho'iraa 'ia tã aroarohia te moni tarahu fare.

'E mau nohoraa patuhia 'e te OPLS faataahia nô te 'utuafare moni 'ava'e raro mai te 1,2 'e 3,7 'o te moi tahua SMIG. 'Ei mau fare nô te faarava'i 'i te mau paturaa fare 'a te OPH

faataahia nô te mau 'utuâfare moni 'ava'e raro mai 'e 2 smig, nâ reira te mau fare pihia faito rôpû nô te mau moni 'ava'e 'i te faito 4 a'e SMIG.

Nô te pâturu 'i tâ râtou aniraa, 'ua tarena matahiti te taiete JCL 'e OBTP 'ii tâ raua faahoturaa 'i ni'a 'i te mau fare tarahu totiare 'e tô rôpû. Nô te reira 'ua faaâu te taiete OBTP 'e haamata 'i tâ na paturaa nohoraa taiete tivira 'i Teavaro Moorea. Te taiete JCL 'e hamata ta na tarenaraa nohoraa 'i Faaa.

'E mau nohoraa patuhia nô te hor'a tarahu 'i te roaraa 'e matahiti, 'i te hô'ê moni 'ava'e târoaro. 'Ia hope mai te teira pu'etau, 'e nehenehe teie mau fare 'e hoo roa 'i te feiâ 'o teie tarahu mai na.

Nâ roto 'i teie haamanaraa 'i nau taiete 'âpî 'e piti 'a 9 atu ra ia taiete OPLS 'e 'ohipa nei 'i Tahiti 'e Moorea, 131 nohoraa tei tuuhia 'i i'a 'i te ma^tete 'e 86 tei ni'a 'i te paturaa. Tei roto te tahi 'i te faaineineraa faaâuhia nô te hope'a matahiti nei.

-MEF-

Tarifa 'o te mau môrî 'i te 1 'o atopa 2022

tei raro a'e noa te mau tarifa 'o te mau môrî 'i te pâpû 'ore nô te taupupu 'o te utaraa mâhu 'itehia 'i Eropa mâ. Tupu ato'a mai ai ho'i te 'aueueraa 'o te 'imiraa faufaa nâ te ao nei 'o te faatupu 'i te maraa noaraa te mau tarifa môrî.

Te moni môrî 'i te ao nei tei te vâhi teitei noa, maraa ato'a mai nei te târâ marite.

Noa atu teie vairaa nei, 'ua faaoti te 'Apooraahau 'e tape'a noa te mau tarifa 'o te mau môrî 'i te faito 'o teie mahana nô 'atopa 2022. Ei pâhonora teie nô te arata'iraa 'ohipa 'a te Peretiteni 'o Porinetia 'o tei, 'i roto 'i tâ na 'oreroraa 'i roto 'i te 'iritiraa pu'etau tuâtâpaparaa tapura faufaa matahiti 'i te 'Apooraa rahi, 'o tei faahamana'o 'o te hô'ê teie 'o te mâna'ona'oraa 'oia ho'i 'e pâruru 'i te hopoi'a 'a te mau 'utuâfare 'i te pae 'o te uira, maoti teie rave'a 'o te 'Afata faa'aifaitoraa 'i te mau tarifa 'o te mau môrî 'FRPH).

Toparaa 'o te faito huihuiraa moni nô te pâruru ma'i 'e te 'afata 'a te mau rave 'ohipa mai te 1 atu 'o atopa 2022

'Ua faaoti te 'Apooraahau 'i te faatoparaa 'e 2 tai'o 'o te moni huihui nô te pâruru ma'i teie nô te tâpapa 'e piti fâ :

- 1 tai'o nô turu 'i te pûai hoo 'a te feiâ rave 'ohipa 'e te haamahuta faahouraa 'i te tupuraa ti'araa 'ohipa;
- 1 tai'o nô te haamaraa 'i te faito 'o te tuhaa faatuhaaraa nô te haapâpû tô na 'aifaitoraa faufaa.
- Mai te 1 atu 'o atopa nei, 'ua haamata te faa'ohiparaa mai teie 'i raro nei.

1. pâruru ma'i: 14,94%

- tuhaa 'a te fatu 'ohipa 9,96%
- tuhaa 'a te feiâ rave 'ohipa 4,98% te tai'o titauhia na 'i te feiâ faatuhaahia faatopahia mai 'e 4,98%. Te toparaa 'e piti mi'o 'e 'ere ia te 'afata 'e 4,72 miria 'i te matahiti nô te pâruru ma'i. Te tohuraa 'o te pu'ohu 'e 'i ô mai mai te 1 'o eperera 2022, te vai maita'i noa mai ei ia. Nâ teie rave'a 'e 'itehia mai ai te pâpûraa 'o te turu moni 'a te

Hau nui nô nau matahiti 'e 3 'i muri nei, nô te haapâpû 'i te 'aifaito 'o te tereraa faufaa 'o nau 'afata 'e toru 'o te pâuru totiare 'a te Fenua.

2. Te iu 'o te faatuhaaraa ('amaa A) : 22,99%

Teie maraaraa tai'o 'o te faatupu 'i te topa 'o te aroaro 'i te 'ava'e 'e 264 000 t, hô'ê ia moni hau 'i te faito 1 500 000 000 t 'i te matahit.

-MAF-

Moni tauturu nô te faatupuraa 'ohipa 'a te ILM 'e te EPHE

Te parau faaâu faa'ohipahia nô te faaotiraa 'a Porinetia 'i te pae 'o te haapiiraa teitei, te mâ'imiraa 'e te rave'a 'âpî (2021-2023), tuurimahia 'i te 20 'o tetpa 2021, tei faaâuhia te mau faa'ohiparaa 'e te mau rave'a fatu 'o te mau tata'uraa 'a te Hau nui 'e tâ Porinetia. te vai ra 'e 3 arata'iraa, hô'ê 'e arata'iraa taa'ê no te haru 'i te mau moihaa 'ihi tetei no te mau piha mâ'imiraa 'a Porinetia (Action 2).

Nô teie rêniraa faa'ohiparaa, 'ua faaoti te 'Apooraahau 'e hôro'a 19 093 078 toata, nâ te fare mâriri Louis Malardé (ILM), nâ te Haapiiraa teitei 'a Porinetia (UPF) 'e te Haapiiraa teitei (EPHE). Nô te fatu mai :

Pû 'ohipa	Tapura faufaa (toata)
ILM	8 318 496
UPF	4 775 656
EPHE	5 998 926
Pû'ohu	19 093 078

-MEA-

Moni tauturu 'i te mau fare haapiiraa + CNAM

Fare Ha'api'ira'a	Moni Tauturu (toata)
CNAM	19 000 000
Haapiiraa toro'a hotera	3 010 000
Tuârua Henri Hiro	3 700 000
Tuârua 'o Papara	3 627 300
Tuârua Tinomana Ebb Teva 'i Uta	3 000 000
Tuârua Ihitea nô vavau	4 099 400
Tuârua Uturoa	3 708 900
Tuârua Tuianu Le Gayic	4 500 000
tuârua toro'a 'o Faaa	5 000 000
Pû'ohu	49 645 600

-MSP-

Moni tauturu nô te mau arata'iraa 'ohipa arai

'E aniraa nô te faaterehau 'o te êa, hâpa'o 'i te arairaa ma'i, 'ua fârii te 'Apooraahau 'e faataa 'e 49 491 000 toata, nô te amo 'i te mau arata'iraa 'ohipa arai ma'i :

- 'A te Pû 'o te Ma'i mâriri 'aitaata 'a Porinetia (37 mirioni T) nô te :

- Haamau 'i te mau faaâra 'i ni'a 'i te mau tumu 'e te mau hi'opo'araa tarenahia 'i roto 'i te mau fare haapiiraa, te mau fare 'oire 'e te mau taiete 'ohipa ;

- Te faatupuraa 'e te haapurororaa 'i te mau hôho'a video faataahia nô te tinei 'i te ma'i mâriri 'aitaata 'i roto 'i te mau 'afata teata 'o te fenua nei 'e te rênî totiare ;

- Te hâmaniraa 'e te haapurororaa 'i te mau hôho'a faaâraraa 'e te hi'oo'araa 'i te ma'i 'iri taata 'i Tahiti 'e te mau motu.

- 'A te taatiraa Apair Apurad nô te 'ôpuaraa "*EA'tuaro, faa'eta'etaraa tino tano*" nô te feiâ ma'i mâtê (2 632 000 t) nô te fati'a 'i te tarena faa'eta'etaraa tino tano nô te feiâ ma'i mâtê.
- Nâ te 'mauiraa Tahiti 'au nô te 'ôpuaraa "*Bassin mobile Mane'e*" (7 952 000 t). Nô te huti 'ohie mai 'i roto 'i te 'ohipa 'au 'i Tahiti 'e Moorea.

- 'Opuaraa teie nô te pâruru 'i mua 'i te mai ati parema 'e 'ia hotu te au 'au 'i roto 'i te mau fare haapiiraa Tama hou (4 'e 6 matahiti) 'e te tuâtahi (7 'e 9 matahiti) ;

- Faa'ôhie te 'ite pâruru êa nô roto 'i te faa'eta'etaraa tino tano nô te taata paari êa fifi hinaaro 'ia oraora mai.

- Nâ te taatiraa Rahu'ea (1 907 000 t). 'ôpuaraa nô te taata paari 'e te mau ruhiruhiâ ma'i poria, hô'ê tarena faa'eta'etaraa tino faaâuhia mai 'e te taote nâ te pâhono 'i te mau hinaaro 'e te mau 'aautae 'o te feiâ ma'i tonohia 'e te hô'ê taote 'i roto 'i teie taatiraa.

-MTS-

Ture Fenua nô te faanahonaho 'i te pu'etau 'ohipa

Te faanahoraa 'ohipa 'ei rave'a nô te tau haere 'i te 'ohipa hepetoma nô te hô'ê pu'etau rii 'aore râ nô te matahiti taato'a 'ia nehenehe a'e 'i te pu'etau 'auhuneraa 'ohipa 'e faaho'i 'i te pu'etau ô'eraa 'ohipa. Nâ te reira rave'a 'e huru mâtê mai ai te teimaharaa 'o te pu'etau 'ohipa rahi, tei te huru ato'a râ 'o te toro'a 'inaha te vai ra te tau tere te 'ohipa 'e te tau topatopa rii mai te 'ohipa.

'Ia pâpû râ 'ia parauhia te tau 'auhuneraa 'ohipa 'e te tau ô'eraa, te toro'a 'e mâiha mai 'o te toro'a fârii râtere ia teie noa râ 'e muri mai 'e piti matahiti ma'i pee, 'ua itehia ê te vai ra te tahi atu toro'a tei ô 'i roto 'i te 'ohiparaa teimaha atu.

'Ia au 'i te faatureraa 'o teie mahana, e'ita teie 'opuaraa 'e nehenehe 'e faatere 'inaha te 'oti'a mana 'e 39 hora 'ohipa 'i te hepetoma. Teia râ, te fâ 'o te faaanoraa 'i teie rave'a nô

te 'apee 'i te haamahuta faahouraa 'i te 'imiraa faufaa 'e 'ia ti'a 'e 'ia taraire te moni 'ava'e 'a taata rave 'ohipa.

'O teie mau na ho'i te fâ 'o te ture Fenua nô te 27 'o mâti 2020 'o te tauraa 'i te parau faaâu turu 'i te ti'araa 'ohipa (CSE) 'e te faatupuraa 'i te mau rave'a faaora 'i te ti'araa 'ohipa titauhia nô te pu'etau fifi. 'Oomohia mai nei te hô'ê rave'a faataimeraa 'ohipa 'i ni'a 'i te pu'etau 'e 2 matahiti 'i te tau ma'i Covid-19. 'Ua nehenehe teie faanahoraa 'e faaterehia, 'ia faaâuhia râ hô'ê tuha faahouraa 'i te hora 'ohipa 'i ni'a 'i te 'ava'e 'aore râ 'i ni'a 'i te matahiti.

Te faanahoraa 'ohipa 'e tumu parau tahito ia. 'E mau hinaaro pûai nô roto mai 'i te mau toro'a mai te fâriiraa râtere, tei te huru 'o te maniiraa mai te râtere nô te ara mai 'e te pu'etau 'auhuneraa râtere.

Taa'ê atu te pu'etau 'auhune, te vai nei te tahi mau hotera, 'i roto 'i te mau taamotu 'aore râ mau motu atea 'i te mau 'oire, 'e mau rave'a rii roa nô te tieraa râtere. Nô râtou 'e fifi 'i te faanaho 'i te pu'etau 'ohipa, tei te au 'o te pu'etau taata 'e te tau taata 'ore 'e 'o tei faaâuhia 'e te papature 'a te feiâ 'ohipa hotera (5 mahana 'ohipa 'e 2 mahana faafaaea 'i te hepetoma 'e 'opanihia 'ia mono 'i teie taata 'i ni'a 'i tâ na 'ohipa hau atu 'e 9 mahana mutu 'ore mâ te auraro 'i te mau mahana faaeraa 'ohipa 'i ni'a 'i te 2 hepetoma), fifi rahi nô te fatu 'ohipa 'e te taata rave 'ohipa ato'a iho. Teie râ, nâ roto 'i teie faanahoraa "e nehenehe 'i te :

- Fatu 'ohipa 'e faanaho pâpû 'i te tarena 'ohipa 'a te feiâ rave 'ohipa 'ia au 'i te maniiraa râtere nâ reira te fifi 'o te atearaa 'o te mau pû 'ohipa.
- Taata rave 'ohipa 'e fâna'o 'i te hô'ê pu'etau faafaaearaa roa atu 'e maita'i mai tô na oraraa 'ohipa 'e te oraraa 'utuâfare. Oia, 'e nehenehe roa te faanahoraa 'ohipa 'e ravehia 'e nehenehe ai 'i te taata rave 'ohipa 'e fâna'o hô'ê haere atu 'e piti hepetoma faafaaearaa.

Te 'ôpuaraa mâtâmua 'ua faaotihia na nô te mau hotera noa 'ia au 'i te 'irava 55 'o te ture 'ohipa farani. Teia râ, 'i roto 'i te mau 'Aitauraa 'Amui Tautoru nô te 5 'o tiurai 2022, 'ua maiha mai te faufaaraa 'ia fâna'o te tâato'araa 'o te mau 'âmaa toro'a. 'Iritihia mai nei te tahi mau arata'iraa parau 'i ni'a 'i te huru toro'a, 'o te faaau na 'i te neheneheraa 'e faanaho 'i te pu'etau 'ohipa 'i roto 'i te 'ôpuaraa 'ia vai noa 'aore râ 'ia hotu te ti'araa 'ohipa, 'o teie te tumu parau 'e faaâu ra 'i te hepetoma 'ohipahia 'e te roaraa 39 hora 'ohipa 'i te hepetoma. teie râ, e fâ 'o teie faanahoraa pu'etau 'ohipa 'o te monoraa 'i te pu'etau faataahia mai na nô te hepetoma, teie nô te tuharaa 'i te pu'etau 'ohipa 'i ni'a 'i te pu'etau roa atu 'i te hepetoma, tei te au 'o te pu'etau 'auhune 'e te pu'etau ô'e.

Teie râ, te haapâpû nei ê e'ita te faanahoraa 'ohipa 'e nehenehe 'e hau atu 'i te pu'etau 'o te 48 hora hepetoma 'e 46 hora numerahia 'i ni'a 12 hepetoma mutu 'ore. 'ua faaâuhia hô'ê 'irava mono 'i te numeraraa tano 'o te mau hora hau 'i te hepetoma.

Nô te mau rave'a 'e te pu'etau faaineineraa 'o teie mau tauraa titauhia ia au 'i te faaâuraa 'a te mau taiete 'ohipa. 'Ia 'ore noa atu, te pu'etau faataahia 'e 7 mahana te îti roa. 'Ua 'iritihia hô'ê 'irava 'e faaâu ra 'i te mau arata'iraa taa'ê nô te tuurima 'i te parau faaâu 'a te mau taiete nô teie faanahoraa 'i roto 'i te mau taiete raro 11 taata rave 'ohipa 'aore râ 'o tei faaineine 'i te hô'ê parau haapâpûraa 'e 'ore 'e ti'a 'ia na. 'i roto 'i te mau mâ'itiraa 'a te feiâ rave 'ohipa.

Ture Fenua nô te tâ 'api rorouiraraa 'i te parau peeraa moni 'ohipa

'I roto 'i te tau-faaâpîraa 'i te ture 'ohipa 'a Porinetia 'e nô te haamaita'iraa nâ roto 'i te 'ihianohaa 'âpî, 'ua faaoti te 'Apooraahau 'e haamau 'i te hô'ê 'ôpuaraa ture Fenua nô te 'opereraa 'i te mau parau peeraa moni 'ohipa nâ roto 'i te 'api rorouira.

Te tâ rorouiraraa 'i te parau peeraa moni 'ohipa, 'ê rave'a 'âpî 'e rave'a 'ato'a ho'i nô teie tau, 'e rave rahi tô na faufaaraa nô nâ pae 'e piti 'i te pae 'anei :

- Nô te fatu 'ohipa nô te faa'ohie 'i te tî'âauraa 'i te moni 'ohipa 'e te faa'ohieraa 'i te mau 'opereraa parau peeraa, 'e te faaâtiraa mai 'i te vairaa parau haaputu ;
- Nô te taata rave 'ohipa, e'ita teie parau 'e mo'e 'i te vai haere noa.

'Ia au 'i te hoturaa 'o te 'ihianohaa 'e tô na faufaaraa, 'ua 'auahaati ato'ahia 'e te ture titauhia nô te haaapâpû tô na pâruru, mai te ti'araa mau 'o te parau peeraa moni 'ohipa, tô na titauraa 'ohie 'e tô na tâpa'o huna.

'Ua haapâpû ato'ahia 'e vai tô na faa'ohiparaa ia au 'i te mau rave'a 'a te taiete 'e te hinaaroraa 'o te taata rave 'ohipa.

Te mau titauraa 'auâhaati 'i te parau peeraa moni 'ohipa 'ua faaâuhia ia 'i te ture 'ohipa. Teie 'ôpuaraa ture Fenua 'e tauraa ture Fenua, 'ia nehenehe te târorouiraraa 'i te mau 'opereraa parau peeraa 'e ti'a 'i tô na pâpûraa mau.

Pâruru 'i te mau parau peeraa tei roto ia 'i te mana 'o te fatu 'ohipa nô te : 'oreraa 'e nehenehe 'e tau haerehia 'e te tahi mau 'eiaraa parau huna, 'ia 'ohie te mâ'imiraa 'o te mau tauiuraa, 'e 'ia haapâpû roa 'i te tai'o mahana 'i 'Ôperehia. 'Ia pâpû 'i te vai vata noa teie mau parau peeraa. Faaâu manahia 'ia vai noa teia mau parau 'i te roaraa 'e 5 matahiti, tu'atiraa 'i te pu'etau mana 'o te ti'araa 'ohipa. Te pâpûraa ê 'ua aurarohia te hunaraa parau ia au 'i te ture 'o te mau hunaraa parau.

Hou 'a faatere ai teie rave'a tâ rorouiraraa, titauhia te fatu 'ohipa 'ia :

- Titau 'i te parau faati'a 'a te taata rave 'ohipa nâ roto 'i te tuurimaraa hô'ê parau hou te 'ôpereraa parau peeraa moni 'ohipa mâtâmua nâ roto 'i te rorouira ;
- 'Aita 'e parau tuurimahia ra, titauhia te fatu 'ohipa 'ia hôro'a rima noa 'i te parau peeraa 'aore râ 'ia hâpono rata roa.

Te faaheporaa 'ia tâpe'a noahia teie mau parau nô te roaraa 'e 5 matahiti 'e 'ia vata noa 'ia titauhia mai 'e te mau mana hi'opo'a te tahi mau parau mai te parau peeraa moni 'ohipa anei.

Haamaraaraa moni 'ava'e SMIG 'e 2,44

Nâ te ture 'ohipa 'a Porinetia 'e faaoti 'i te haamauraa moni 'ava'e tahua (SMIG). 'e piti rave'a nô te haamaraa 'i te reira :

- Maraa noa : 'ia maraa te mau tarifa hoo 'i te faito 'e 2% 'ia au 'i te mea 'itehia 'i te SMIG hope'a, 'e maraa 'o ia ia au 'i te faito maraaraa 'i te 1 'o te 'ava'e 'i muri mai 'i te piaraa numera o tei faatupu 'i te maraaraa;

- 'Ei faaotiraa nâ te Faatereraa : taa'ê atu 'i te faaueraa 'a te ture 'ohipa, 'ia hinaaro te Faatereraa 'ia fâna'o te taata rave 'ohipa moni raro roa 'i te 'ava'e, 'e ô ia 'i roto 'i te faahoturaa 'imiraa faufaa 'a Porinetia, 'e nehenehe 'i te 'Apooraahau 'e rave 'i te faaotiraa, 'i muri a'e 'i te mana'o 'o te Fare Raumaire.

Te arata'iraaa 'o te numeraraa 'o te haamaraaraa SMIG 'i te 1 'o mê 2022

Te rave'a nô te tape'a 'i te pûai hoo 'a te feiâ rave 'ohipa moni 'ava'e raro roa, mâ te 'ore 'e haafifi 'i te haamahutaraa 'i te 'imiraa faufaa 'e te ti'araa 'ohipa, 'ua faaotihia hô'ê maraaraa tâmau hau atu 'i te 2% 'o te SMIG 'ia au 'i te mau tumu 'i raro nei :

- + 0,26% 'o te area 'o te maraaraa mau 2,26 (mai atopa 2021 'e tenuare 2022) 'e te maraa 'o te SMIG 'e 2% (titema 2021) ;
- + 1,08% tu'ati ia 'i te nuuraa 'o te faito 'i tenuare tae mai 'i feppure 2022 (102,49 vs 103,60) ;
- + 0,6% nâ muahia atu 'i te mau tumu 'o te maraaraa.

Te vairaa nei

Mai te 1 'o mê 2022, 'ua tâmauhia te SMIG 'i te 941,37 toata, 159 092 ia te SMIG 'i te 'ava'e nô te rahiraa 169 hora 'ohipa (faaotiraa mana 28 eperera 2022).

'Ia 'ite ato'a 'e faaotiraa mana 'o tei horohia 'e 3 aupupu pâruru, titauhia mai nei te faatereraa 'ia faa'ite 'i te mau tumu 'o teie maraaraa, tae mai 'i teie mahana 'aore â 'e faaotiraa 'i tae mai.

Teie râ, 'i teie mahana, te tai'o 'âpî 'itehia 'i tiurai 2022 mai roto 'i te faaotiraa mana 'o te 18 'o atopa 2022 'e tei piahia 'i roto 'i te ve'a 'a te hau 'i te 23 'o atete, hô'^e maraaraa 107,12.

Mai mâti 2022 (te tapa'o 'itehia nô te SMIG hope'a) 'e 'i tiurai 2022, te tauraa 'e 3,10%. Tai'o teie faahepohia 'ia haamaraahia te SMIG ia au 'i te area tano 'i te maraaraa 'o te hoo, 'e ia au 'i te mau faaueraa 'a te Ture 'ohipa 'i Porinetia.

Te faa'ohipa 'ohieraa 'o te haamaraaraa 'i te SMIG faatupuhia 'e te maraa 'o te hoo

Nô te faa'ohipa 'i te faatureraa 'a te 'ohipa faaâuhia nô te haamaraaraa 'ohie 'a te SMIG, faaâuhia 'i te maraaraa 'i te tai'o (+0,66%), 'itehia 'i te taima haamaraahia mai te SMIG 'i te 1 'o mê 2022, 'ua faaâuhia 'e haamaraa 'i te SMIG ava'e 'i te 162 973 toata nô te rahiraa 169 hora 'ohipa mai te 1 'o atopa 2022 atu.

Nô te reira, 'ua haamana te 'Apooraahau 'i te faaotiraa 'ia vai te SMIG hora 'i te tai'o 964,34 toata (eiaha râ 'e 941,37 toata), te auraa ra 'e SMIG 'ava'e 'i te tai'o 162,973 toata, nô te 169 hora 'ohipa mai te 1 'o atopa 2022.

'E maraaraa teie tu'ati atu 'i te toparaa 'o te huihuraa totiare 'e 2 tai'o faaterehia 'i te 1 'o atopa 2022, 'ei turu tootoo papû nô te feiâ rave 'ohipa moni 'ava'e raro roa, 'e mâ te 'ore 'e haafifi 'i te haamahuta faahouraa 'i te 'imiraa faufaa 'e te mau tihepuraa.

'Ia au ho'i 'i te vairaa poritita nâ te ao nei 'e mea pâpû 'ore roa te huru 'o te mau maraaraa, nâ reira te tape'araa 'ia vai maita'i noa te 'imiraa faufaa, mâ te faaora noa 'i te mau ti'araa 'ohipa, 'e te tâ'ôti'ati'a noa 'i te mau tumu 'o te mau maraaraa, 'ua faaâu ato'ahia 'ia tupu te mau 'aitauraa mana'o 'a te mau faatereraahau 'e te pûai ora totiare 'i ni'a 'i te mau 'âmaa haamaita'iraa 'ohie 'o te SMIG. Hou te tau'a parauraa 'ia nâ muahia te mâtutu 'o te

maraaraa 'i ni'a 'i te mau 'ava'e 'i muri mai 'e te hi'opo'araa 'i te huru 'o te 'imiraa faufaa niuhia 'i ni'a 'i te mau haamaraaraa tâmau 'o te SMIG.

Tapura 'o te mau toro'a paruruhia nô te taata fenua

Nô te oaoa 'o te mâtete 'o te 'ohipa, 'ua faaoti Porinetia 'e haamau 'i te mau rave'a pâruru. Te fâ e'ita nô te haafifi 'i te mau tihepuraa, nô te vaiho râ 'i te mau parahiraa nô te taata fenua nâ mua roa, 'i roto 'i te mau toro'a 'o te faaotihia.

Rave'a pâruru 'o te faaoti tâ matahitihia, 'i ni'a 'i te mau toro'a, 'oia ho'i te mau ti'araa 'ohipa 'e nâ muahia te taata 'o tei pârâhi mai 'e 3, 5, 10 matahiti, titauhia râ 'ei parau tu'ite tuea. Nô te reira, 'e 'itehia te mau tihepuraa nâ roto 'i te mau tapa'opa'oraa hou te tihepuraa (DPAE), 'e te tai'o mahana riro atu ai ravehia 'e te CPS ia au te numera 'a te taata tihepuhia (DN).

Nâ te reira 'api parau 'o te mau toro'a pâruru (TAPP) 'e tapura 'i te mau toro'a 'i raro a'e 'i te pârururaa. Nô te reira, 'ia nao'ahia te 10% 'o te hô'ê 'amaa toro'a (tai'o haamauhia 'e te Faatereraa nô te mau ti'araa 'ohipa pâruru nô te taata fenua) tihepuraa taata 'e parauhia mai ra 'e tâ na DN tei raro mai 'i te 10, 5, 'aore râ 3 matahiti, 'e riro teie ti'araa 'ohipa 'e ô 'i roto 'i te 'apaparaa toro'a pâruru. 'I te reira taime nâ te 'Apooraahau 'e faaoti 'i te mau matahiti ato'a 'i muri mai 'i te mana'o 'o te tomite tautoru 'o te ti'araa 'ohipa 'a te fenua (CETEL). 'E nehenehe teie tapura 'i te tauihia 'i te mau matahiti ato'a.

Nô te mau titauroa taata rave 'ohipa 'e tu'ati 'i te hô'ê toro'a 'e ô 'i roto 'i te pârururaa ti'araa 'ohipa 'e riro ia 'ei hi'opo'araa nâ te piha 'o te 'ohipa ;

- Mai te peu 'ua tu'ati te aniraa 'i te 'ohipa 'e tei roto 'o ia 'i te pâruru, nâ te piha 'o te 'ohipa 'e faatae 'i teie aniraa 'i te fatu 'ohipa ;
- 'Ia 'ore noa atu 'e taata 'e pâhono nô teie ti'araa 'ohipa pâruru, 'e faaâra te piha 'ohipa 'i te fatu 'ohipa 'i te vataraa 'o teie parahiraa. 'I te reira taime fâriihia te fatu 'ohipa 'ia tihepu 'i te taata 'aita 'i roto 'i te ture pâruru. 'Ei arata'iraa rû, e'ita teie tihepuraa 'e nehenehe 'e fâna'o 'i te parau faaâu tau roa (CDD).

'Ia tihepu noa atu te fatu 'ohipa 'i te hô'ê taata 'e aita 'o ia 'i roto 'i te ture pâruru, titauhia teie taata 'ia horeo 'e 'ia haapâpû mai e 'ua ti'a te tai'o matahiti titauhia 'o na 'i te fenua nei.

'Ia 'ore 'e auraro 'i te mau faaueraa 'i ni'a nei, 'e 'ua tihepu te fatu 'ohipa 'i te taata 'aita 'i roto 'i te ti'araa pâruru, tei roto ia 'oia 'i te faaûtu'araa 'i te faito 178 000 toata.

Ê 'inaha, 'i roto 'i te 'âpaparaa toro'a pâruru nô te taata fenua, 'aita 'e tauturu faataahia nô te mau tihepuraa 'i te hô'ê taata rapae atu 'i te 'âpaparaa taata toro'a pâruru.

'Ua haaamata mai na teie faatureraa pâruru ti'araa 'ohipa 'i 2021 'e te hope nei 'o ia. 'Ua niuhia te TAPP 'i ni'a 'i te 'api 'o te mau toro'a TAPG faati'ahia mai te 'ômuaraa 'o te faa'ohiparaa DPAE 'e te 'apeeraa 'i te arata'iraa 'e nehenehe ai 'e haapâpû te mau numera ti'a 'e te pâutuutu.

'Ua patu mai ne te TAPG 'itehia mai nei 'e 43 taiete tuhahia 'e 6 fetii toro'a rarahi. 43 toro'aa tei ô 'i roto 'i te hi'opo'araa teitei 'ei toro'a pâruruhia faaâuhia 'i roto 'i te ture Fenua.

Te haamanaraahia teie tapura mâtâmua nô te mau toro'a pâruru, e'ere 'i te ôtiraa 'o te faa'ohiparaa ture Fenua 'o tei haamata mai 'i 2021, 'o te tapaeraa râ 'o te mau 'euheraa parau ravehia 'i novema 2021 nô te faaaano 'i te rave'a pâruru 'i te mau ti'araa 'ohipa 'a te fenua. 'E rave 'i te mau rave'a pâpû nô te pâruru 'i te mau ti'araa 'ohipa nô te taata fenua 'o te reira te faufaa rahi tia'ihia 'e 'o tei ani rahihia 'e huiraatira 'o Porinetia.

Te 'âpaparaa mâtâmua 'o te mau toro'a pâruru (TAPP) nô 2022 (3 'ava'e). Tei roto 'i te faaâpîraa nô te 'ava'e titema nei 'e ineine mai ia nô te TAPP 2023.

'E riro teie 'api mâtâmua 'i te faataupupu 'i te poritita 'o te mau haaapiiiraaraa toro'a, 'i ni'a 'anei 'i te 'afata tauturu 'o te tî'aauraa (FPG), 'e te faito faaâuhia nô te tareta haapiiiraaraa hâpa'ohia mai 'e te pû 'o te 'ohipa. Te fâ 'âmui râ 'o te tura'iraa ia 'i te mau 'ite 'e te mau faatoro'araa 'i te feiâ 'imi 'ohipa 'aore râ te feiâ hinaaro 'e tura'i atu 'i tô râtou aravihi nô te fâna'o 'i te hô'ê toro'a 'e ô 'i roto 'i te 'âpaparaa toro'a pâruru nô te taat fenua.

'O ia ato'a, taa'ê atu te pârururaa 'ohipa, te parau ti'a, 'o te faaitoitoraa 'i te ti'araa 'ohipa 'o te feua nei. 'Inaha ê, 'e pâruru teie 'e 'aita 'e hope'araa, 'e faa'itearaa râ 'ia nâmuahia te taata fenua 'i te tihepuhia. 'Ia riro ato'a teie ture nô te faafâriu 'i te feiâ 'imi 'ohipa 'i ni'a 'i te mâtete 'o te 'ohipa 'ia faatanotano mai 'i ni'a 'i te mau toro'a pâruru faataahia nô râtou nâ mua roa, 'e 'ia haapaari 'i ni'a 'i te toro'a nô te neheneheraa râtou 'e mau 'i teie mau ti'araa.

Te tapura 1 'o te mau toro'a pâruru 'ei piiraa, 'ei poro'i pûai nâ te Faatereraa 'e te pûai ora totiare, 'ia riro te ti'araa 'ohipa 'ei tapaeraa 'âmui 'o te manuia.

-MJP-

Moni tauturu nâ te mau taatiraa tu'aro

'E aniraa nâ te faaterehau 'o te u'i 'âpî 'e te Arairaa 'ohipa taivaiva, hâpa'o 'i te mau Haati'aro, 'ua fârii te 'Apooraahau 'e faataa 1 144 800 toata no te faatupuraa 'ohipa 'a nau taatiraa 'e piti :

- Taatiraa Aito Paea : 594 800 toata ;
- Taatiraa District va'a Raiatea : 550 000 toata

SERVICE DE LA COMMUNICATION
